

Ювілей Валентини Дмитрівни Пономаренко

Валентина Дмитрівна Пономаренко народилася 18 травня 1961 року в селі Харківці Лохвицького району Полтавської області – на мальовничій батьківщині письменника Архипа Тесленка. Там Валентина Дмитрівна закінчила восьмирічку, а далі, відчувши покликання працювати вчителем, вступила до Харківського педагогічного училища. Швидко промайнули чотири роки навчання, і майбутня лінгвістка, здобувши освіту зі спеціальності «Початкове навчання» із червоним дипломом, вступає на українське відділення філологічного факультету Харківського університету. Валентина Дмитрівна захопилася словотворенням, ще працюючи в науковому семінарі І. В. Муромцева. Її дипломна робота розкривала омонімію та полісемію афіксів сучасної української мови (1985), а кандидатська дисертація (1996) – словотвірну семантику іменників-відад'єктивів української мови (фразеологізацію значень дериватів). Та до захисту дисертації Валентина Дмитрівна пройшла ще довгий шлях: закінчення університету, праця учителем-словесником у Червоноградському училищі легкої промисловості (Львівщина) та викладачем у м. Горки-10 Московської області, навчання в аспірантурі. З 1997 року й по цей день Валентина Дмитрівна працює на кафедрі української мови альма-матер, викладає курси морфеміки, словотвору та морфології сучасної української мови, читає спецкурси «Інноваційні процеси в словотворенні сучасної української мови», «Актуальні проблеми граматики української мови», веде науковий семінар із проблем словотворення, проносячи інтерес до словотвору через усе творче життя. Колеги та численні учні, студенти й аспіранти Валентини Дмитрівни з теплотою говорять про неї, адже вона чудовий фахівець і дуже світла людина.

Доцент В. Д. Пономаренко була членом спеціалізованої вченої ради зі спеціальності 10.02.01 (українська мова) (2010–2012 рр.), неодноразово опонувала на захистах кандидатських дисертацій та підготувала шістьох кандидатів наук: Т. М. Лагута «Семантико-типологічна характеристика відсубстантивних дієслів сучасної української мови» (2003), К. В. Коротич «Асоціативно-семантичне поле “безпека / небезпека” в дискурсі української преси ХХ–ХХІ століть» (2007), О. В. Ляхову «Динамічні процеси в лексико-семантичній системі сучасної української мови: розширення значень похідного слова» (2012), Є. Б. Новікову «Інноваційні семантико-словотвірні процеси в похідних прикметниках сучасної української мови» (2015), К. В. Дюкар «Оказіоналізми в поетичних ідіостилях В. Голобородька, Т. Мельничука, С. Сапеляка (структурно-семантичний і функційний аспекти)» (2016), А. К. Нестеренко «Функційно-семантичні та словотвірні вияви кількісної ознаки в прикметниках української мови» (2016).

Валентина Дмитрівна читає лекції на курсах підвищення кваліфікації вчителів і проводить майстер-класи для школярів, допомагаючи їм розібратися зі складними питаннями та форматом ЗНО. Понад двадцять років доцент В. Д. Пономаренко працювала в журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН, її учні неодноразово ставали призерами підсумкового етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН, а вихованці-студенти перемагали на Міжнародному мовно-

літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Т. Г. Шевченка та Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика.

Успішну роботу доцента В. Д. Пономаренко було відзначено грамотами та подяками Міністерства освіти і науки України, Харківської обласної державної адміністрації, Харківського головного управління освіти і науки, Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації. У 2004 році Валентину Дмитрівну було нагороджено знаком «Відмінник освіти України», а 2016 року – відзнакою «Медаль Івана Франка».

У доробку доцента В. Д. Пономаренко є лексикографічні видання: «Тлумачний словник сучасної української мови» (2005, у співавторстві), «Тлумачний словник сучасної української мови: Загальноживана лексика» (2009, у співавторстві), «Тлумачний словник сучасної української мови: Спеціальна лексика» (2009, у співавторстві), «Комплексний словник української мови: Орфоєпія. Морфеміка. Морфологія. Словотвір. Орфографія» (2014, у співавторстві); методичні посібники: «Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія іменних частин мови» (1999, у співавторстві), «Морфологія сучасної української літературної мови (дієслово, прислівник)» (2008, у співавторстві); монографія «Інноваційні похідні прикметники в сучасній українській мові: семантико-словотвірний аспект» (2020, у співавторстві); статті: «Вплив категоріального значення похідних на фразеологічність їх семантики» (2009), «Особливості внутрішньої форми похідних слів із предметно-особовим значенням» (2010), «Особливості творення відстатонімних похідних» (2011, у співавторстві), «Енантіосемія як наслідок розширення значення похідного слова» (2014, у співавторстві), «Особливості мотиваційних зв'язків дериватів із предметно-особовим значенням» (2016, у співавторстві), «Особливості структури й семантики okazionalizmів у словотвірних гніздах з вершинами "зима", "весна", "літо", "осінь"» (2017, у співавторстві), «Словотвірне гніздо з вершиною багатий (особливості структури й семантики)» (2020, у співавторстві) та ін.

Нині Валентина Дмитрівна продовжує активно працювати в царині словотвору та на педагогічній ниві, виховуючи майбутніх учителів і науковців.

Тож вітаємо Вас, дорога ювілярко, і бажаємо творчого довголіття, натхненної праці, наснаги, земних щедрот та прихильності долі.

До привітання приєднується колектив кафедри української мови з віршовим віншуванням.

Усе в тобі: полтавська пишна врода,
І погляду манлива течія,
І ніжний усміх, і постава горда,
І Лохвиця завітчана твоя.

І мамине співоче дивослово
Із уст твоїх надією зліта,
В нім співана над сином колискова –
Любові й дружби заповідь свята.

Твоя весна ще на порозі літа,
І сонце тільки пробує зеніт.
Хай осява веселка многоцвітна
Твій полудень і чарівливий світ.

Володимир Семенович Калашник, Катерина Володимирівна Коротич

Калашник Володимир Семенович, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (майдан Свободи 4, 61022, Харків, Україна); e-mail: kalashnyk_volodymyr@ukr.net; <http://orcid.org/0000-0003-1523-4662>

Коротич Катерина Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи 4, 61022, Харків); e-mail: korotych@ukr.net; <http://orcid.org/0000-0002-3084-5296>